Valtiovarainvaliokunta

Juhana Brotherus, 13.10.2023
Johtaja ja pääekonomisti
Suomen Yrittäjät

Yrittäjät

Väestön ikääntyminen rasittaa taloutta

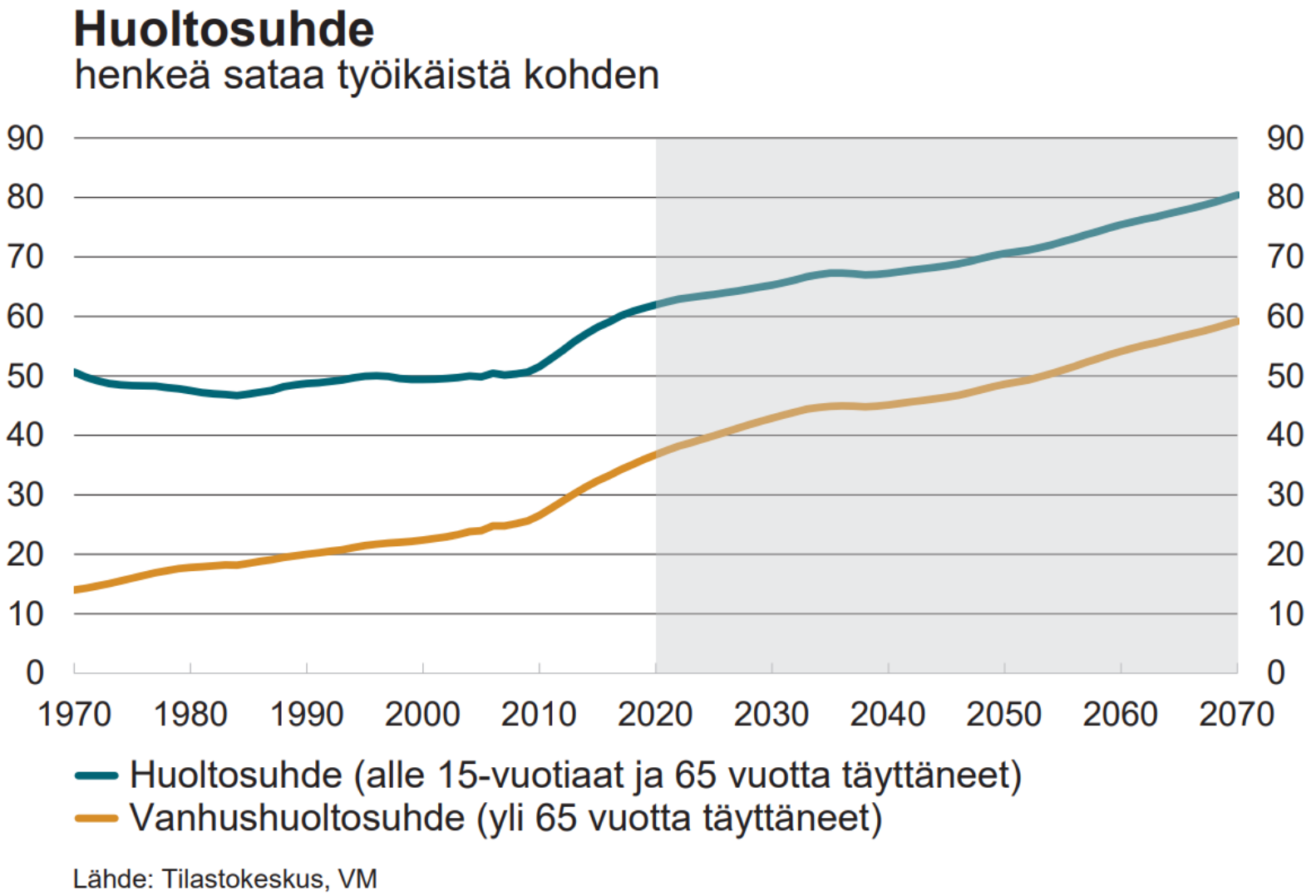

Lähde: Tilastokeskus, VM

Yrittäjät

Suomen rakennetyöttömyys aivan liian korkea

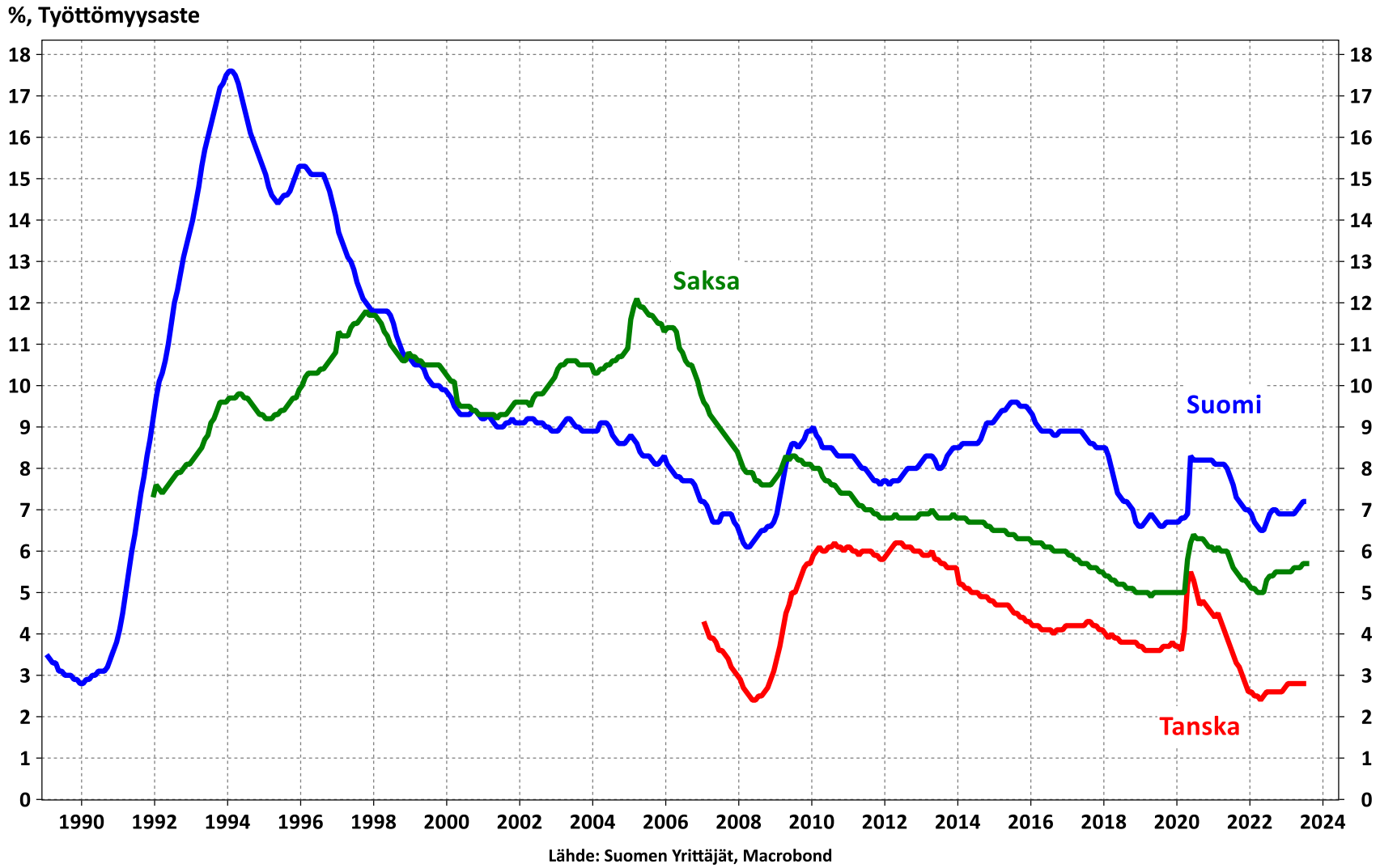

Lähde: Suomen Yrittäjät, Macrobond

Velkauran kääntäminen vaatii toimia, seuraaviltakin hallituksilta

Yrittäjät

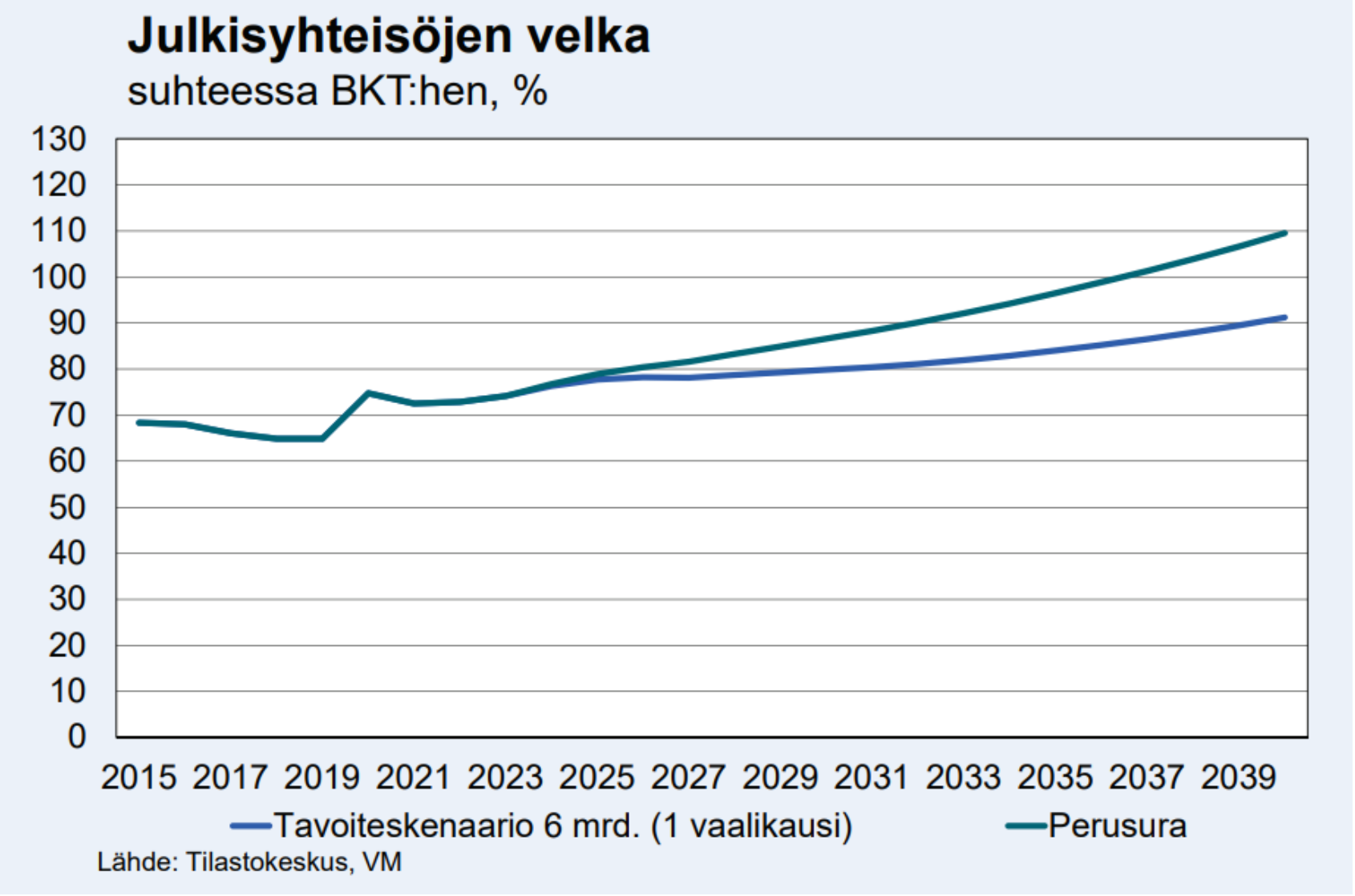

Yrittäjät

Kestävyysvajeeseen voi vaikuttaa

Taulukko 24. Eräiden tekijöiden vaikutus kestävyysvajeeseen

	Peruslaskelma (syksy 2023)	Muutos	Vaikutus kestävyys-vajeeseen, %-yks.[1]
Yleisen tuottavuuden (ja reaaliansioiden) kasvu vuosina 2027-2070	keskimäärin 1,3 % vuodessa	+0,5 %-yks.	-0,3
Työllisyysasteen kehitys 15–64-vuotiaiden ikäryhmässä vuosina 2027-2070	75,2 % v. 2027, josta nousee 76,8 %:iin v. 2070	+1,0 %-yks.	-0,4
Julkisten sote-palveluiden tuottavuuden kasvu vuosittain vuosina 2027-2070	0%	+0,5 %-yks.	-1,5
Julkisen talouden rakenteellinen perusjäämä[2] / BKT v. 2027	-2,2%	+1,0 %-yks.	-1,0
Syntyvyys (kokonaishedelmällisyysluku)	1,45	+0,25 (= 1,7)	-0,1
Nettomaahanmuutto vuosittain (vaikutus, jos työllisyysaste ei muutu)	15 000	+7 500 (= 22 500)	-0,3
50-vuotiaan elinajanodote (33,7 vuotta vuonna 2021)	Pitenee n. 7 vuodella vuoteen 2070 mennessä	-1,4 v. (= 5,4 v.)	-0,6
Sote-palveluiden palvelutarpeen siirtyminen myöhemmäksi eliniän pidetessä	Siirtyy puolella elinajanodotteen pitenemisestä (yli 50-vuotiaat)	Siirtyy samassa tahdissa kuin elinikä pitenee	-1,0
		Ei siirry lainkaan eliniän pidentyessä	1,0

[1] Laskelmat on tehty valtiovarainministeriön syksyn 2023 kestävyysvajelaskelmien perusteella.

[2] Alijäämä ilman korkomenoja

Yrittäjät

Suomen rakenteelliset ongelmat

- Heikko huoltosuhde
- Kestävyysvaje
- Korkea rakennetyöttömyys
- Heikko tuottavuuskehitys

Yrittäjät

Vuoden 2024 finanssipolitiikka lievästi elvyttävä

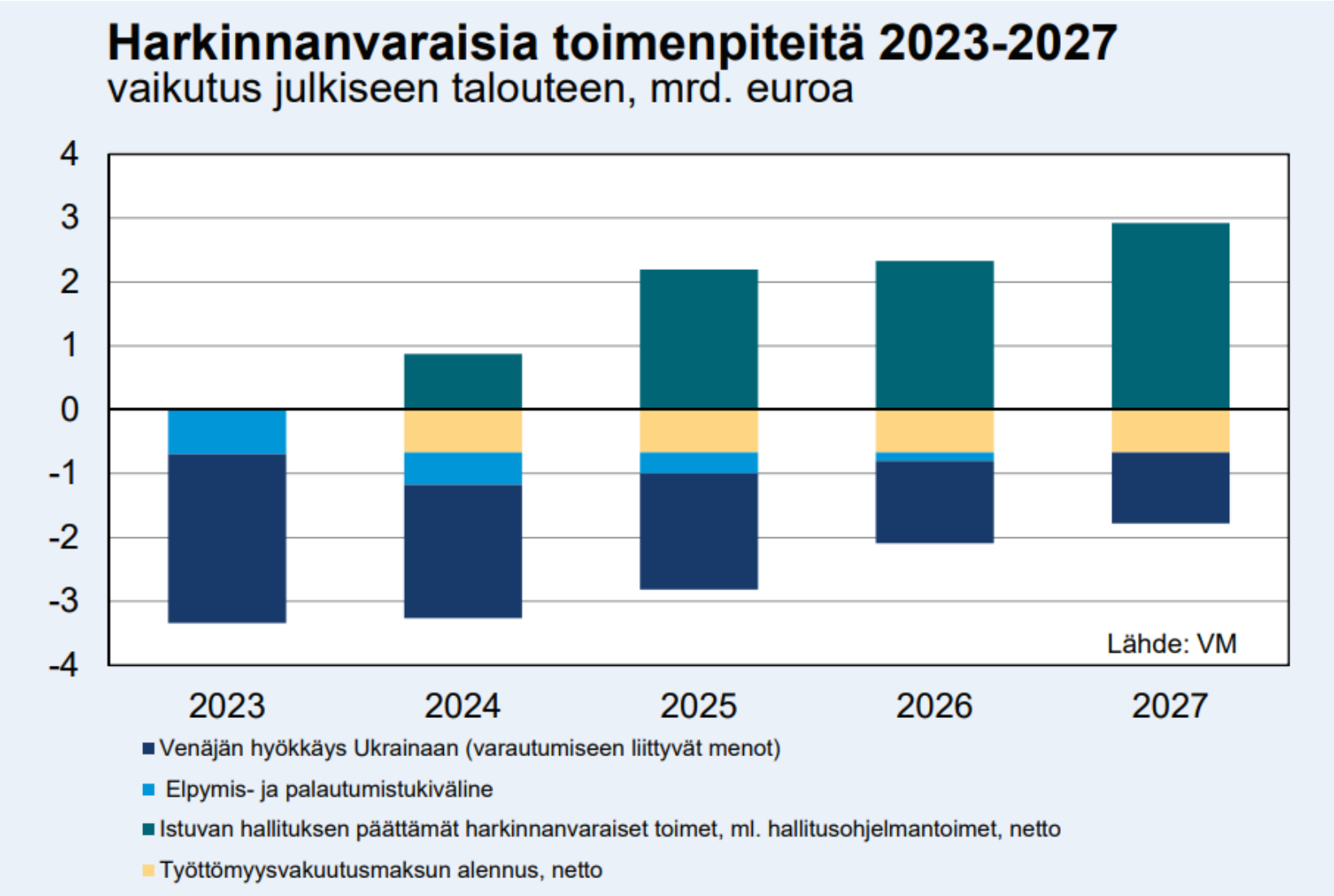

Orastavaa optimismia pk-yrityksissä

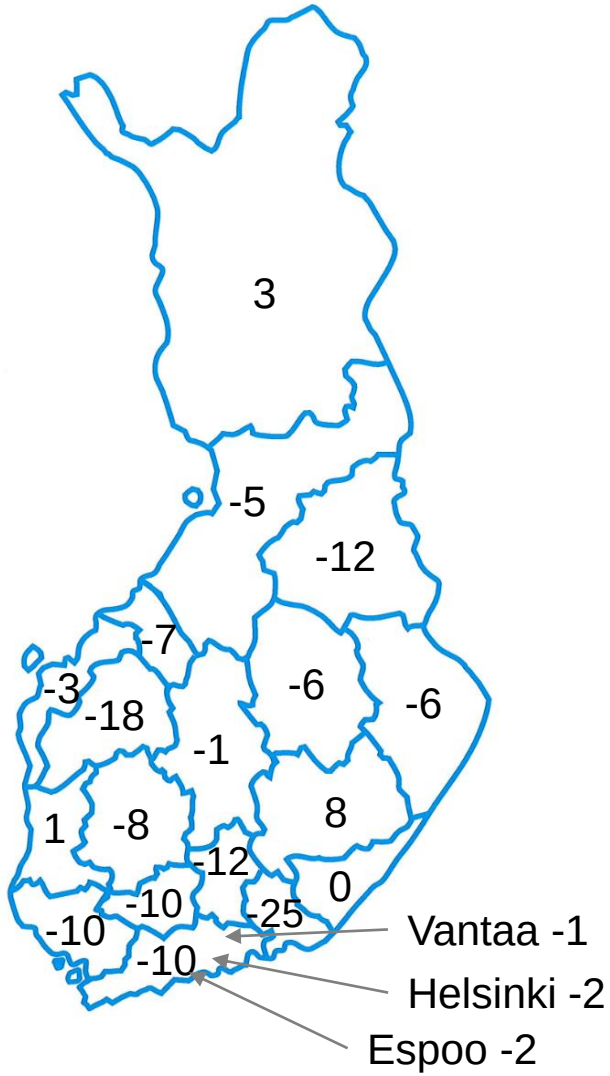

Pk-yritysbarometri, syksy 2023

Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana Yrittäjät toimialoittain ja kasvuhakuisuuden mukaan

	Paranevat %	Pysyvät ennallaan %	Heikkenevät %	Saldoluku
Kaikki yritykset	21	53	27	-6
Toimialoittain				
Teollisuus	23	46	31	-8
Rakentaminen	14	50	36	-23
Kauppa	19	50	31	-11
Palvelut	22	55	22	0
Kasvuhakuisuuden mukaan				
Voimakkaasti kasvuhakuiset	52	36	12	41
Kasvuhakuiset	34	45	21	13
Asemansa säilyttäjät	14	55	32	-18
Ei kasvutavoitta	8	65	26	-18
Toimintansa lopettavat	6	41	54	-48

Yrittäjät

Yrittäjien 10 ratkaisua rakentamiseen

Tähän on listattu vaikuttavia ja kustannustehokkaita toimia, jotka eivät sotke markkinoita tai synnytä ylirakentamista.

1. **Lapio maahan**. Käynnistetään etupainotteisesti valtion infrahankkeet ja kuntien julkisrakentaminen.
2. **Stoppi maksuviiveille**. Julkinen sektori ei viivyttele omien laskujen kanssa ja vahvistetaan KKV:n roolia maksuehtosääntelyn valvonnassa. Pk-yritykset saavat maksun viivytyksettä.
3. **Vauhtia kuntien tontinluovutuksiin**. Varmistetaan tonttien jatkuva tarjonta ja asetetaan luovutuksen ehdoksi rakentamisen aloitus.
4. **Helpotusta starttiin**. Sujuvoitetaan rakentamisen lupaprosesseja ja madalletaan kustannuksia.
5. **Useampi hanke kannattavaksi**. Puretaan sääntelyä, kuten väljennetään autopaikka-, julkisivu- ja sisätilanormeja.
6. **Rakennuskelpoiset kohteet liikkeelle**. Lisätään rakentamattoman maan veroeroa suhteessa rakennettuun tonttiin.
7. **Lasketaan väliaikaisesti varainsiirtoveroa**, kokemuksia Iso-Britanniasta.
8. **Vauhtia ARA-rakentamiseen**. Nopeutetaan korkotukilainan käsittelyä ja mahdollistetaan vapaat urakkamuodot.
9. **Valmius siirtää tuetun rakentamisen leikkauksia** suhdannetilanteen niin vaatiessa.
10. **Tieto on valtaa, tilastotieto kansanvaltaa**. Avataan Tilastokeskuksen rakennetun ympäristön data. Lisätään asuntomarkkina- ja asuntorahoituksen tietopalvelun laajuutta. Tieto vähentää rakentajan ja rahoittajan riskiä.

YRITTÄJYYDEN PUOLESTA